

Yayın Adı Milliyet Kitap
Referans No 17100051
Renk Renkli

Yayın Tarihi 12.01.2012
Etki Olumlu
STxCM 253,00

Küpür Sayfa 1
Tiraj 139092

GEZİ

Bu yolculukta bavula gerek yok

"Yok Olmadan Önce Görülmesi Gereken 100 Yer" de farklı ülkeler ve kıtalardan kaybolmaya yüz tutan 100 yerin fotoğrafı var. Bu yerleri neden kaybetmekte olduğumuz konusunda hayli çarpıcı bilgiler o fotoğrafların içine girmemizi sağlıyor.

HAKAN GÜNGÖR

"Dünya'dan başka gezegende hayat yok. Başka bir dünya da, başka bir Türkiye de yok. Türkiye'yi de, dünyayı da hoyratça kullanıyoruz" sözleriyle başlıyor elimdeki kitap, ya da daha doğru bir ifadeyle kaybolmaya yüz tutmuş dünyaya yolculuk bileti. "Yok Olmadan Önce Görülmesi Gereken 100 Yer" başlığını taşıyan kitapta farklı ülkeler, farklı kıtalardan kaybolmaya yüz tutan (bizim yüzümüzden/bizim yüzüzlüğümüzden) 100 yerin fotoğrafları var. Hemen hepsi görmediğimiz, görme ihtimalimizin bıraktın çıplak gözle, fotoğraflarda bile zor olduğu bu yerler asla bizden çok uzakta değil.

Türkiye'den üç yer

Kitapta artık varlığının son demlerinde olan bu yerlerin bir nevi diri otopsisini yapılmakta. Bu yerleri neden kaybetmekte olduğumuz konusunda yer alan çarpıcı bilgiler fotoğrafa bakmanın yanı sıra, fotoğrafa girmemizi, o coğrafyada solukalmamızı sağlıyor. "Yok Olmadan Önce Görülmesi Gereken 100 Yer"de iklim değişikliğini ve bu 'faili meş'um' katliamı daha iyi irdelememizi sağlayan önemli görüş ve makaleler de var.

İklim değişikliği konusunun tek yüzü olmadığı da atlanmamış; farklı alanlardan isimlerin görüş ve makalelerine yer verilmiş. Bu isimler arasında sanatçılar, akademisyenler, siyasetçiler var. Soul-R&B şarkıcısı Joss Stone, besteci Dave Stewart, aktivist Connie Nielsen, yönetmen Mark Warford, Avustralya Çevre, Kültür ve Sanat Bakanı Peter Garrett bu isimlerden bir kaç.

Konu üzerine titizlikle eğilen Kopenhag Üniversitesi profesörleri M. Rosing ve Katherine Richardson ile Uluslararası Yardım Kuruluşu Care International Ge-

nel Sekreteri Dr. Robert Glasser'in konuyu derinlemesine tahlil eden makaleleri de iklim değişikliğinin basit bir sıcaklık artışı olmadığını gösteriyor.

Kaybolan değerler

Kitaba Türkiye'den giren (kitaba girdiğine göre hayatımızdan çıkan) 3 yer var. Hasankeyf, Fırtına Vadisi, Bafa Gölü. Anlaşılan yayınevi kendi inisiyatifi ile Türkiye'den 3 yer belirlemiş, kitabın diğer ülkelerdeki basımlarında Türkiye'den bir yerin adının geçip geçmediğini bilmiyoruz. Ancak Türkiye'de biraz daha Anadolu üzerine yoğunlaşmış bir araştırma ile 10-40-100 yıl içinde hayatımızdan, coğrafyamızdan çıkacak daha nice yer bulunabilir.

Hasankeyf, Fırtına Vadisi (ve dolayısıyla Karadeniz sahilleri) aydın ve sanatçıların da dikkat çeken eylemleri sayesinde gündeme geldi. Ancak bir sonraki nesle bırakamayacak coğrafi değerler konusunda bireyin üzerine düşen yükümlülükler sadece o coğrafyada yaşayanların omuzlarında değil. Kitapta gördüğümüz her biri muhteşem fotoğraflara bakarken bir daha göremeyeceğiniz yakınınızın son fotoğrafına baktığınız duygusuna kapılıyorsunuz. 'Gitmesek de, görmesek de' orada kalmaları gerek bu yerlerin; zira bu coğrafyalar bizimkilerin de teminatı.

Gitmediğimiz, gitmeyeceğimiz bu yerlerin yok oluşuna üzülme farazi gelebilir. Durumu kavramak açısından örnekler vermek, sokakta oynamayan yeni nesil, ağaca çıkmadan büyümüş çocuklar, birlikte pikniğe gitmemiş aileler günümüz toplumunun artık garipsmediği durumlar, bir sonraki neslin ise tamamen kendisi. Hasankeyf'i kaybetmek demekle sokaktaki son ağacı kesmek arasında, Bafa Gölü'nü koruyamamakla, sokak ortasına çöp atmak arasında, Fırtına Vadisi'ne sahip çıkamamakla evimizin tam

Hasankeyf'in sular altında kalmaması için aydın ve sanatçılar seferber oldu.

karşısına kurulan baz istasyonunu onaylamak arasında temelde hiçbir fark yok.

İnsanlık adına utanmak

Ebru sanatında boyanın halka halka dağılışı gibi denizde dağılan adalar, yaratıcı bellediklerimizin bile tahayyülde zorlanacağı türden cennet bahçeleri; kaosun ve hareketin sertçe hüküm sürdüğü, içinde bulunması değilse bile bir kitap sayfasında bulunması, görülmesi göze ziyafet olan sokaklar; kıynın, göğün, denizin birbiri içinde eridiği, ardından bir huzur iklimine yol alan sahiller bu kitabın sayfalarında saklı. Ama belirtmek de zorundayım, iklim iklim, kıta kıta, çağ çağ değişimin bedeli de var elbette. Kitap bir yönüyle epey rahatsız edici. Sorguluyor, eleştiriyor, suçluyor. İklim değişikliği, küresel ısınma ve duyarızlık üzerine yazılara da yer veriyor. İnsan adına olmasa bile insanlık adına utanıyor.

Tehlike burnumuzun dibinde

"Kaybolmadan Önce Görülmesi Gereken 100 Yer" arasında yalnızca bahçeler, göller değil şehirler, metropoller de var. Bu da tehlikenin nasıl burnumuzun dibinde

olduğuna dair önemli bir veri.

Kitaba göre, New York'ta yakın gelecekte deniz seviyesi yükselecek. Geçtiğimiz yüz yılda Tokyo'nun sıcaklığı küresel ısınmaya kıyasla beş kat arttı. Yapraklar artık kasım sonu değil aralık ortasında renk değiştiriyor. Pekin'i çok ciddi su sorunları bekliyor. Şikago'da yaz kuraklıklar ve ardından gelen şiddetli yağmurlar şehrin alt yapısı ve ulaşım sistemi üzerinde ölümcül etki yaratabilir. Türkiye'nin tüm bunlardan uzakta ve iklim değişikliğinden muaf olduğunu söylemek mümkün değil.

Kitap sayesinde çıkılan bu eşsiz yolculuğun ardından bu konular üzerine biraz mesai harcamak gerektiği ortada. Aksi takdirde şairin dediği gibi, "Ya ölü yıldızlara hayatı götüreceğiz/Ya dünyamıza inecek ölüm."

"YOK OLMADAN ÖNCE GÖRÜLMESİ GEREKEN 100 YER"
Bülent Özukan
Boyut Yayınları
Fiyatı:40 TL

